

NOTITIE INTERNATIONALE CONTACTEN

Gemeente Westerwolde

september 2017

Inhoud	pagina
1. Inleiding	3
2. Samenvatting	5
3. Het belang van gemeentelijke internationale oriëntatie	9
4. Internationale contacten van Vlagtwedde: historie en actualiteit	11
5. Internationale contacten van Bellingwedde: historie en actualiteit	15
6. Het kader voor internationale contacten gemeente Westerwolde	17
7. Financieel en organisatorisch kader	23
Geraadpleegde documenten	25

1. Inleiding

De gemeenten Vlagtwedde en Bellingwedde onderhouden contacten met meerdere gemeenten in het buitenland. De raad van Vlagtwedde heeft drie officiële partnerschapsrelaties gesloten. De raad van Bellingwedde twee. Ook wordt incidenteel deelgenomen in projecten met een internationaal profiel en hebben de gemeenten een aantal objecten binnen hun grenzen die internationaal belangstelling wekken en leiden tot buitenlandse contacten. Beide gemeenten maken onderdeel uit van de Duits- Nederlandse Eems-Dollard Regio en hebben in het verleden regelmatig bijdragen ontvangen voor projecten uit Europese fondsen. Ook bedrijven in beide gemeenten (kunnen) profiteren van Europese stimuleringsgelden.

Daarnaast brengt het verkregen Cittaslow-keurmerk beide gemeenten in een internationaal netwerk, met elkaar versterkende contacten en bijzondere perspectieven. Internationale oriëntatie is ook voor de nieuwe gemeente Westerwolde in een zich internationaliserende samenleving een belangrijk bestuurlijk hulpmiddel. Het genereert contacten en leidt tot ervaringen die bijdragen aan de beleidsvorming en de bestuurskracht, vergroot de kans op (financiële) impulsen en relatieveert de (nationaal gezien) perifere ligging. De uitdaging is om als gemeente niet met de rug tegen de landsgrens aan te staan, maar er overheen te kijken en te bewegen, vanuit de overtuiging dat dat voor de positie van de gemeente en voor de inwoners iets oplevert.

Voor de huidige gemeenten, maar zeker ook voor de nieuwe gemeente Westerwolde is het vanuit de geografische positie wenselijk op meerdere beleidsthema's afstemming te plegen met de Duitse buurgemeenten en wederzijdse contacten tussen (groepen) inwoners te stimuleren. Daarnaast is het van belang de oriëntatie op de mogelijkheden die Europese fondsen bieden voor bijdragen aan investeringen te versterken.

“De tijden veranderen, en wij met hen” luidt een oud Romeins spreekwoord. Dit spreekwoord is ook van toepassing wanneer het gaat om de gemeentelijke internationale contacten. De samenleving internationaliseert, de manier waarop en de effecten die het teweeg brengt leiden tot discussie.

De raad van Vlagtwedde heeft eerder uitgesproken op basis van actuele inzichten te willen komen tot een heroriëntatie op de eigen gemeentelijke internationale contacten. Daartoe is al in 2015 een aanzet gegeven door het organiseren van een werkconferentie die zou moeten leiden tot contouren voor een nieuw beleidskader voor de internationale contacten. De raad van Bellingwedde heeft ten opzichte van zijn buitenlandse contacten nog geen reden gevonden dit te moeten doen.

Op weg naar de nieuwe gemeente Westerwolde ligt het voor de hand om nieuwe kader te schetsen voor de gemeente Westerwolde. Dat is wat deze notitie doet. Hierin brengen wij de bestaande internationaal georiënteerde relaties van de gemeenten Vlagtwedde en Bellingwedde in beeld en houden deze voor wat betreft nut en noodzaak in de huidige context en met het oog op de vorming van de gemeente Westerwolde tegen het licht.

Met name zijn daarbij de partnerschapsrelaties met buitenlandse gemeenten onderwerp van aandacht. Deze partnerschappen zijn elk voor zich ontstaan vanuit voor dat moment relevante motieven. De vraag is

of er in de huidige tijd en omstandigheden nog voldoende grond is om betreffende partnerschapsrelaties in Westerwolde te continueren en zo dat het geval is op welke wijze voor en door specifieke doelgroepen uit de gemeente een zinvolle invulling daaraan gegeven kan worden.

Op deze vraag wordt in deze notitie een antwoord geformuleerd, mede met het oog op de vorming van de nieuwe gemeente.

2. Samenvatting

In deze notitie wordt het belang van een internationale oriëntatie voor gemeenten in het algemeen en voor de gemeente Westerwolde in het bijzonder geschetst.

Er zijn meerdere redenen en aanleidingen om als gemeente internationale contacten te onderhouden. Voor de gemeente Westerwolde is dat vooral de geografische ligging aan de (lands)grens met Duitsland. Dit zowel gelet op afstemming voor het werken aan beleidsdoelen, als ook met het oog op het bevorderen van contacten tussen en kansen voor inwoners en bedrijven aan de wederzijdse kant van de grens. Ook de internationaal in het oog springende (cultureel-historische, toeristische en sociaal-maatschappelijke) objecten binnen de gemeente en het Cittaslow-keurmerk leiden tot buitenlandse contacten.

Daarnaast zijn de mogelijkheden die Europese fondsen bieden voor het werven van subsidies voor projecten binnen de gemeente of voor de regio, het kunnen leren van initiatieven en oplossingen van anderen en het bieden van kansen aan specifieke groepen inwoners om internationaal actief te zijn redenen om als gemeente contacten over de landsgrens heen te onderhouden.

Dit zijn voldoende motieven voor het formuleren van een beleidskader voor de harmonisatie van de internationale contacten voor de nieuwe gemeente Westerwolde. Dit beleidskader wordt in deze notitie geschetst en onderbouwd. Aan de hand van de reacties van de raden van Bellingwedde en Vlagtwedde, met name op een aantal geformuleerde vragen, kan het beleidskader voor de harmonisatie worden bijgesteld. Definitieve vaststelling van de notitie is dan in 2018 aan de raad van de gemeente Westerwolde.

Doelstellingen en speerpunten

De gemeente Westerwolde richt zich op de volgende doelstellingen en speerpunten:

1. Grensoverschrijdende samenwerking met de Duitse buurgemeenten, mede op basis van een samen met die buurgemeenten te beheren 'Grensoverschrijdende agenda'. Deze grensagenda wordt gevoerd in samenwerking met de gemeente Oldambt.
2. Onderhouden van intensieve contacten met de Duitse buurgemeenten, waarbij de gemeente Westerwolde de formele partnerschapsrelaties met Haren (Ems) en Rhede (Ems), continueert.
3. Zorgdragen voor kennis over mogelijkheden die Europese fondsen (en andere geld- of kennisbronnen) ons bieden op economisch vlak en onderhouden van contacten met organisaties en personen die ons informeren over mogelijkheden en kunnen ondersteunen bij aanvragen. Dit doen wij vooral door het lidmaatschap van de Eems-Dollard Regio (EDR) te continueren en een intensieve relatie met de organisatie te onderhouden.
4. Onderhouden van contacten en deelname aan projecten die een relatie hebben met de bijzondere objecten en unieke kwaliteiten die binnen de gemeente aanwezig zijn en die deze kunnen

versterken; we kijken daarbij kritisch naar de te verwachten en gerealiseerde effecten ('wat levert het ons als gemeente op of wat levert het de gemeenschap op?') en doelmatige inzet van middelen en menskracht.

5. De economie en het bedrijfsleven in het Emsland en het zuidelijke Oost-Friesland krijgt een bijzondere focus. Ingezet wordt op samenwerking met Duitse en Nederlandse organisaties op het gebied van de grensoverschrijdende arbeidsmarkt. Hindernissen die zich daarbij voordoen worden zoveel mogelijk in kaart gebracht en zo mogelijk weggenomen, mensen worden ondersteund.
6. Het Cittaslow-keurmerk en de internationale relaties die daaruit voortvloeien benutten we om de eigenheid en kwaliteiten van onze gemeente uit te dragen, te leren van anderen, de lokale samenleving sterker te maken en kansen voor verdere ontwikkeling te creëren. We stimuleren particuliere initiatieven die daaraan (kunnen) bijdragen en ondersteunen deze binnen onze mogelijkheden.
7. Om op beleidsmatige thema's te leren en ons te laten inspireren kijken we bij behoefte gericht, gedoseerd en doelmatig naar aanpak van problemen en toekomstgericht beleid van gemeenten in andere landen. We benutten daarvoor initiatieven en contacten van partner-organisaties (andere gemeenten, VNG, provincie, rijksoverheid, private partijen) en zo mogelijk onze jumelagepartners.
8. We staan open voor vragen van organisaties en gemeenten buiten onze landsgrenzen, die van onze kwaliteiten en kennis willen leren.
9. Via scholen, maar ook via jongeren-ambassadeurs, verenigingen en jongerenorganisaties, nemen we initiatieven om de bewustwording rondom internationalisering te beïnvloeden en scholieren en jongvolwassenen in aanraking te laten komen met de internationale aspecten van onze samenleving.
10. Als gemeente Westerwolde continueren we vooralsnog de partnerschapsrelaties met Andrésy, Międzyrzecz en Nowogród Bobrzański, maar deze krijgen een andere focus. Daarbij wordt onder andere ingezet op een programma voor MBO-leerlingen uit de gemeente Westerwolde die door een minder kansrijke achtergrond v.w.b. internationale oriëntatie op achterstand staan. Dat programma is bedoeld om hen in een betere (arbeidsmarkt)positie te brengen.
11. Het internationaal beleid dient geborgd te zijn op raadsniveau, bestuurlijk niveau (college) en in de ambtelijke organisatie. Tussen de gemeente Westerwolde en de Duitse partners Haren (Ems) en Rhede (Ems) wordt een raadscommissie grensoverschrijdende contacten ingesteld dat twee keer per jaar bijeenkomt om informatie uit te wisselen over zaken die aan weerszijden van de grens in de desbetreffende gemeenten speelt. Ook kan deze commissie voorstellen aan de raad doen tot samenwerking op o.a. toeristisch-economisch gebied. In deze raadscommissie heeft iedere partij in de raad één vertegenwoordiger (raadslid) zitting. Indien een zitting in Westerwolde

wordt belegd, treedt de portefeuillehouder internationale contacten uit het college op als voorzitter van de commissie. De commissie wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris. Op bestuurlijk niveau overlegt het college regelmatig met het dagelijks bestuur van de twee Duitse partnergemeenten.

12. Gestreefd wordt naar een jaarlijkse ontmoeting van de gemeenteraad met de raden van de Duitse partnergemeenten Haren (Ems), Rhede (Ems), eventueel aangevuld met de overige Duitse grensgemeenten. Daarbij wordt onder andere aandacht besteed aan actueel inhoudelijke thema's. Ook kunnen gezamenlijke excursies en uitjes worden georganiseerd.
13. Het op te richten Partnerschapscomité Westerwolde 'nieuwe stijl' krijgt als opdracht inwoners en organisaties te stimuleren om grensoverschrijdende contacten met partners in de Duitse buurgemeenten te onderhouden en gezamenlijke activiteiten te ontplooiën. Bij het thema betrokken inwoners van de gemeente nemen zitting in deze commissie. Dit comité krijgt een bredere taakstelling op het gebied van internationaal beleid dan voorheen het Partnerschapscomité Vlagtwedde.
14. Het Internationaal beleid dient financieel geborgd te worden in de begroting. Er wordt jaarlijks een uitvoeringsprogramma en een verantwoordingsrapportage aan de raad ter beschikking gesteld.

3. Het belang van gemeentelijke internationale oriëntatie

Het krachtenveld waarin gemeenten opereren is in de loop der jaren steeds complexer geworden. Internationale aspecten en ontwikkelingen vervullen daarin een steeds prominentere rol. Globalisering, onze 'open economie' en het (ondanks alle discussies en aanmerkingen die kunnen worden gemaakt) toenemende belang van Europese samenwerking en regelgeving hebben invloed op meerdere lokale beleidsthema's.

De betekenis van de asielketen voor onze gemeente staat in direct verband met internationale ontwikkelingen en migratiestromen, maar ook het Europees landbouwbeleid, de toenemende grensoverschrijdende mobiliteit en arbeidsmarkt en afspraken over het oplossen van wereldwijde problemen (o.a. klimaatverandering) raken gemeentelijke belangen en beleidsvelden. "De wereld wordt steeds kleiner", dat wil zeggen: we worden steeds meer geconfronteerd met 'het buitenland' en internationale beleidsaspecten. De lokale overheid kan zich niet terugtrekken binnen de 'eigen grenzen'. Oriëntatie op en voeling met de buitenwereld is van groot belang, ook over landsgrenzen heen. De geografische positie van Vlagtwedde en Bellingwedde (Westerwolde) versterkt deze behoefte. Gezamenlijke belangen en wederzijdse afhankelijkheden van gemeenten aan weerszijden van de Nederlands-Duitse grens, maar ook perspectief op het verwerven van Europese stimuleringsmiddelen, maken samenwerking noodzakelijk. Daarvoor zijn oriëntatie op elkaars bestuurlijke positionering en het overbruggen van sociaal-culturele verschillen van groot belang.

De toenemende internationalisering en de bijdragen die gemeenten moeten leveren om invulling te geven aan internationale afspraken vragen om een brede oriëntatie en het delen van kennis met gemeenten met een vergelijkbaar profiel. Daarmee kunnen kansen beter benut en ervaren problemen gezamenlijk benaderd worden. Zo brengt de aansluiting bij het Cittaslow-netwerk nieuwe relaties en inzichten met zich mee, die lokaal vertaald worden voor gemeente of ondernemers. Ook kan kennis van elders ons blikveld verbreden of kan bij ons aanwezige kennis en ervaring gedeeld worden met buitenlandse gemeenten.

Niet alleen beleidsgerichte aandacht en grensoverschrijdende belangen zijn voor gemeenten belangrijke motieven voor internationale oriëntatie, met name de financiële mogelijkheden die Europese structuurfondsen en grensoverschrijdende programma's bieden maken die oriëntatie eveneens wenselijk. Daarvoor opereren bestuurders en medewerkers in netwerken en onderhouden zij contacten met sleutelpersonen en -organisaties die kunnen bijdragen aan vroegtijdige signalering van subsidiemogelijkheden en het effectueren daarvan.

Ook kan het gemeentelijk beleid een bijdrage leveren aan de internationale oriëntatie van (groepen) inwoners en daarmee aan hun ontplooiing. Door het bevorderen van culturele en sportieve contacten en uitwisselingen treffen mensen elkaar over grenzen heen, waardoor hun blik wordt verbreed. Internationale oriëntatie binnen het onderwijs bereidt jongeren voor op hun positie in de globaliserende economie. Waar mogelijk en nodig kan de gemeente aanvullend een rol spelen bij het bieden van mogelijkheden aan jongeren om zich internationaal te oriënteren.

Internationale oriëntatie en daarvoor te onderhouden contacten liggen in elkaars verlengde. Het betreft voor de gemeente een breed spectrum, waarbij een goede balans gevonden moet worden tussen enerzijds te besteden tijd, aandacht en middelen en anderzijds nut en noodzaak.

4. Internationale contacten van Vlagtwedde: historie en actualiteit

De internationale contacten van de gemeente Vlagtwedde betroffen in de afgelopen decennia met name het onderhouden van partnerschapsrelaties (jumelages) met drie buitenlandse gemeenten: Haren/Ems (Duitsland), Andrézy (Frankrijk) en Miedzyrzecz (Polen). Daarnaast zijn er regelmatig (ad-hoc) contacten met de Duitse buurgemeenten Lathen en Dörpen (aanvullend op de contacten met Haren/Ems, is geparticipeerd in enkele grensoverschrijdende projecten en is ingestapt in het internationale Cittaslow-netwerk.

De gemeente is lid van de Eems-Dollard Regio, die stimulator en regulator is van grensoverschrijdende samenwerking tussen gemeenten in Groningen en Drenthe en het deel van Nedersachsen dat aan beide provincies grenst, c.q. tot het achterland daarvan behoort. Een belangrijke uitbreiding van de contacten met de overheid aan de Duitse zijde van de grens wordt gevormd door de contacten die in de afgelopen jaren gericht zijn op de kansen voor Nederlandse werklozen op de Duitse arbeidsmarkt.

4.1 Partnerschapsrelaties/jumelages

De geografische ligging van de gemeente aan de landsgrens leidde in het verleden op vanzelfsprekende wijze tot contacten met de Duitse buurgemeenten. Na de ingrijpende oorlogsjaren kwamen vanaf de vijftiger jaren van de vorige eeuw de contacten met de buurgemeenten Haren, Lathen, Dörpen en Rhede weer langzaam op gang. Het overleg was van informele aard. De onderwerpen die werden besproken waren grotendeels pragmatisch gericht en hadden te maken met grensoverschrijdende aangelegenheden die om een oplossing vroegen. Mede gelet op de ligging van de grotere plaatsen Haren en Ter Apel, kreeg het overleg tussen de gemeenten Haren/Ems en Vlagtwedde een steeds meer structureel karakter. De gemeentebesturen kwamen op gezette tijden bijeen en er werd vooral gesproken over grensoverschrijdende zaken van economische- en recreatief-toeristische aard. Langzamerhand groeide de behoefte om deze contacten meer inhoud te geven en om de relatie te formaliseren. Dit leidde er in 1972 toe dat door de beide gemeenten een “intergemeentelijk partnerschap”, ook wel een *jumelage* genoemd, werd aangegaan. De bestuurlijke contacten werden nadien steeds intensiever en frequenter en de gemeentebesturen probeerden eens per kwartaal bijeen te komen. Tijdens deze overleggen werd informatie uitgewisseld over aangelegenheden die wederzijds bestuurlijke aandacht vroegen en werd de impact voor de buurgemeente van relevante te nemen besluiten besproken. Ook kwam de wens naar voren om gemeenschappelijk beleid te voeren op enkele thema's (sport, recreatie en toerisme). Door de Europese de openstelling van grensovergangen door het in werking treden van het Verdrag van Schengen kreeg het overleg steeds meer inhoud.

Door de val van de Muur en de breed gedeelde wens om bij te dragen aan het bouwen aan nieuwe democratieën in Oost Europa gingen vele West-Europese (waaronder Nederlandse) gemeenten een partnerschap aan met een gemeente in één van de Oostbloklanden om actief bij te dragen aan de ontwikkeling van het openbaar bestuur in de nieuwe democratieën. Het gemeentebestuur van Haren/Ems had daartoe contacten gelegd met de Poolse gemeente Miedzyrzecz en wilde deze contacten formaliseren door middel van een jumelage. Vlagtwedde werd ook gevraagd te participeren en daar vloeide uit voort dat de drie gemeentebesturen in 1991 een gezamenlijk partnerschap aangingen, dat dit jaar (2016) inmiddels haar vijftienvigjarig bestaan viert.

Inmiddels waren er medio jaren '80 contacten ontstaan tussen de conrectoren van de middelbare scholen in Haren/Ems en de Franse gemeente Andrésey. In gezamenlijkheid werden er leerprojecten voor de leerlingen opgezet en vonden er leerlingenuitwisselingen plaats. Op deze wijze ontstonden er ook contacten tussen de gemeentebesturen en dit leidde ertoe dat beide gemeenten in 1988 een partnerschap aangingen. Vlagtwedde werd steeds meer betrokken bij de gezamenlijke activiteiten. In de loop der jaren ontstond er ook een band tussen de gemeentebesturen van Vlagtwedde en Andrésey en de betreffende partnerschapcomités. Uiteindelijk werden deze contacten in het jaar 2000 bekrachtigd met een officiële *jumelage* tussen de gemeenten Vlagtwedde en Andrésey. Aldus was een "viermanschap" ontstaan: Vlagtwedde, Haren/Ems, Miedzyrzecz en Andrésey. Een aantal jaren geleden heeft de gemeente Andrésey contacten aangeknoopt met de Engelse gemeente Oundle. Hoewel er tussen bestuurders en partnerschapcomité-leden van Vlagtwedde wel ontmoetingen zijn geweest met afgevaardigden van deze Britse gemeente, ligt het niet in de bedoeling te komen tot een officiële partnerschapsrelatie.

4.2 Partnerschapscomité Vlagtwedde

In navolging van de gemeente Haren/Ems en Miedzyrzecz nam het gemeentebestuur van Vlagtwedde in 1991 het initiatief voor de oprichting van een 'Partnerschapscomité'. Hiermee werd beoogd om de basis van de jumelage bij de burgers van de gemeente neer te leggen. Het partnerschapscomité werd verantwoordelijk voor de activiteiten, o.a. in de vorm van uitwisselingen. Het kreeg de juridische vorm van een vereniging.

Het Partnerschapscomité van de gemeente Vlagtwedde functioneert inmiddels 25 jaar en de tijd lijkt gekomen om te bezien of het comité in de huidige vorm en met de huidige positie en taakstelling dient te worden gecontinueerd. Ook los van de overgang naar de gemeente Westerwolde ligt deze vraag op tafel. De verenigingsvorm blijkt niet meer te voldoen aan de hedendaagse verwachtingen van mensen en taakstelling en werkwijze, alsmede de wijze waarop verbinding met de samenleving wordt gemaakt, zijn niet meer up-to-date. Ook rond de positionering van het Partnerschapscomité en de relatie met de gemeente worden vraagtekens geplaatst.

4.3 Andere internationale contacten

In de loop der jaren heeft de gemeente, met name op ad-hoc basis en vaak in samenhang met andere organisaties, ook andere contacten met buitenlandse relaties gehad of anderszins zich internationaal georiënteerd. De grenslogging, onze toeristische trekkers, contacten met bedrijven (in de gemeente gevestigde op het buitenland georiënteerde bedrijven of buitenlandse vestigingskandidaten) en aandacht voor de cultureel-historische geschiedenis waren en zijn daarbij veelal de grondleggers. Naast de jumelage en regelmatig overleg met Haren/Ems wordt ook met enige regelmaat overlegd met de gemeentebesturen van Dörpen en Lathen. Er is voorts een intensieve werkrelatie met het Duitse Bundesagentur für Arbeit om werkzoekenden uit de gemeente te bemiddelen op de Duitse arbeidsmarkt. Ook zijn er contacten met andere instanties met het oog op de grensoverschrijdende arbeidsmarkt.

De vesting Bourtange en het Klooster in Ter Apel trekken regelmatig internationale belangstelling of zijn aanleiding om de gemeente te betrekken in internationale culturele en/of toeristische projecten.

Voor het verwerven van Europese subsidies werden en worden contacten onderhouden met diverse instanties en op ad-hoc basis werd meegewerkt aan internationale (met name cultuur-georiënteerde) projecten.

Vanaf 2014 opereren Bellingwedde en Vlagtwedde in het internationale Cittaslow-netwerk. Dit levert veel aanvullende kennis over meerdere (beleids)thema's op en informatie over hoe andere gemeenten (Nederlandse en buitenlandse) omgaan met vraagstukken en ontwikkelingen rond de thema's wonen, werken en leven. Daarnaast wordt getracht ondernemingen in beide gemeenten in contact te brengen met kennis die elders, wordt opgedaan.

4.4 Heroriëntatie

Veranderende tijden en inzichten leiden tot de vraag in hoeverre de partnerschapsrelaties nog (kunnen) voldoen aan gemeentelijke beleidsdoelen. Daarnaast vragen gemeentelijke opgaven steeds vaker een oriëntatie op de Duitse grensgemeenten of een meer algemene internationale oriëntatie. Daar is de aansluiting bij het Cittaslow-keurmerk uit ontstaan. Om de internationale contacten te stroomlijnen en het rendement daarvan in relatie tot de gemeentelijke beleidsdoelen te vergroten heeft de raad de wens geuit te willen komen tot een heroriëntatie op de internationale contacten. Deze heroriëntatie is uiteindelijk gericht op het formuleren van beleid voor de gemeente Westerwolde i.o.. Voor een goed begrip wordt hier de gevolgde weg vanuit Vlagtwedde voor wat betreft de heroriëntatie geschetst.

Als eerste aanzet voor de heroriëntatie is in mei 2015 voor leden van de raad van Vlagtwedde (en leden van het Partnerschapscomité) een werkconferentie georganiseerd, waarin ingegaan werd op de historie en actualiteit van de internationale oriëntatie van Vlagtwedde en de deelnemers door een andere gemeente (Coevorden) en een onderwijsinstelling (Noorderpoortcollege) zijn geïnformeerd over hun beleidsmatige keuzes rond en ervaringen met internationale contacten.

Belangrijkste uitgangspunt voor de internationale contacten van Coevorden is de potentiële bijdrage aan een belangrijk beleidsdoel, te weten het versterken van de economische positie van de gemeente, met name als goederenoverslagpunt. Na de gemeentelijke herindeling in 1998 zijn de jumelages van de voormalige gemeenten die niet aan dit economisch beleidsdoel bijdroegen successievelijk opgezegd. In enkele gevallen zijn de contacten gecontinueerd, maar in handen gegeven van het lokale initiatief.

Het Noorderpoortcollege liet tijdens de werkconferentie zien op welke wijze het als MBO-instelling aandacht geeft aan internationalisering en wat het belang daarvan is voor de leerlingen/studenten. Ook voor jongeren die een MBO-opleiding volgen is het voor hun algemene ontwikkeling en arbeidsmarktpositie wenselijk tijdens hun studie door middel van een stage en/of een buitenlandse excursie een bredere, internationale blik te ontwikkelen.

De lessen die uit de presentaties kunnen worden geleerd is dat internationalisering van de samenleving een gegeven is en van invloed is op ieders leven en ook een rol speelt bij het formuleren en uitvoeren van gemeentelijk beleid. Als gemeente is het van belang internationale contacten te onderhouden voor zover dat bijdraagt aan gemeentelijke beleidsdoelen, waarbij specifieke aandacht besteed dient te worden aan het stimuleren van een internationale oriëntatie bij jongeren.

5. Internationale contacten van Bellingwedde: historie en actualiteit

5.1 De relatie met Rhede (Ems)

Het partnerschap Bellingwedde / Rhede (Ems) bestaat sinds 1979. Twee oud-burgemeesters (Engbert Drenth - Bellingwedde en wijlen Peter Hackmann - Rhede (Ems)) stonden, samen met de toenmalige gemeentesecretarissen (Jan Beekman - Bellingwedde en Siegfried Lammers - Rhede (Ems)) aan de wieg van het partnerschap. Zij allen zetten zich sterk in voor een intensivering van contacten tussen de politiek en de beide lokale samenlevingen. Dit werd sterk ingegeven door de toen recente geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog die destijds nog redelijk dichtbij lag en waarvan de gevolgen nog sterk voelbaar. De gedachte achter het partnerschap was derhalve dat wanneer mensen elkaar van jongs af aan zouden leren kennen (en bijvoorbeeld ook op vroege leeftijd met elkaar naar school gaan), zij elkaar later als vrienden niet zouden bevechten. Heden ten dage kan het partnerschap tussen Bellingwedde en Rhede (Ems) getypeerd worden als twee burens die goed met elkaar overweg kunnen en sterke belangstelling voor elkaar hebben.

In de gezamenlijke Raadscommissie Grensoverschrijdende Contacten wordt gesproken over toeristische en economische aangelegenheden en bestuurlijke zaken. Ook wordt informatie uitgewisseld over zaken die aan weerszijden van de grens spelen zoals verkeersaangelegenheden, uitslagen gemeenteraadsverkiezingen, ontwikkelingen richting herindeling, enzovoort.

Daarnaast is er jaarlijks een door beide gemeenten ingelegd subsidiebedrag (de Förderpool) beschikbaar voor grensoverschrijdende activiteiten die door gelijksoortige verenigingen aan weerszijden van de grens (bijvoorbeeld ruiterverenigingen, sportverenigingen, jachtverenigingen) in gezamenlijkheid worden georganiseerd. Daarmee worden grensoverschrijdende activiteiten gestimuleerd.

Sinds 2016 wordt de grensoverschrijdende Burgercommissie voor Vrede en Vrijheid Rhede/ Bellingwedde ambtelijk ondersteund. Deze commissie draagt vooral bij aan activiteiten in de internationale Week van de Vrede organiseert. Vermeldenswaard is dat zowel een oud-secretaris als de huidige burgemeester van Rhede al eens met een toespraak in het Nederlands een (zeer gewaardeerde) bijdrage hebben geleverd aan de 4 mei-herdenking. Omgekeerd neemt regelmatig een bestuurlijke vertegenwoordiger van Bellingwedde deel aan de Duitse herdenking.

Bij bijzondere gelegenheden (zoals nieuwjaarsreceptie, installatie raadsleden, opening jaarmarkt, jubilea, de 4 mei-herdenking en het overleg brandweezorg), bezoekt een delegatie van de ene buurgemeente de andere. Ook worden gezamenlijke fietstochten en excursies voor de gezamenlijke raden georganiseerd.

Het Dollard College in Bellingwolde en de de Ludgerusschule Rhede, organiseren jaarlijks een ontmoeting, waarbij leerlingen elkaar over en weer leren kennen, kennis nemen van de wederzijdse schoolsystemen en les krijgen van wederzijdse leraren. Jaarlijks wordt er een bijdrage verstrekt voor busvervoer betreffende het project *Grenzüberschreitender Spracherwerb*.

Het is van groot belang dat jongeren kennismaken met de 'burens' en geconfronteerd worden met het belang 'om over de grens te kijken' en met elkaar te communiceren.

5.2 De relatie met Nowogród Bobrzanski (Polen)

De contacten met de Poolse gemeente Nowogród Bobrzanski (sinds 2004) dateren uit de periode dat gemeenten aan de andere zijde van het vroegere 'IJzeren Gordijn' veel behoefte hadden aan contacten met een gemeente in West Europa om die contacten te laten bijdragen aan de oriëntatie hoe zich als lokaal openbaar bestuur verder te ontwikkelen. Aanvankelijk waren de contacten vooral gericht op onderwijsontwikkeling in de Poolse gemeente. Ook werd ter ondersteuning van het professionaliseren van de brandbestrijding aldaar een nog goed bruikbare brandweerauto voor een symbolisch bedrag van 1 euro aan de Poolse gemeente verkocht. Op bestuurlijk vlak zijn de contacten slapend te noemen maar zouden weer opnieuw leven in geblazen kunnen worden.

Tussen de middelbare scholen van Bellingwedde (Dollardcollege) en Rhede (Ems) (Ludgerusschule) en het Nowogród Bobrzanski (Gymnasium) vindt nagenoeg jaarlijks een intensieve meerdaagse leerlingenuitwisseling plaats. Ook geven docenten van het Dollardcollege (Bellingwolde) en de Ludgerusschule (Rhede (Ems)) les op elkaars scholen. De gemeente Bellingwedde steunt dit financieel.

5.3 Overige internationale projecten en contacten

Als lid van de Eems Dollard Regio participeert Bellingwedde in het grensoverschrijdend overleg, waaruit op ad-hoc-basis ook regelmatig contacten met andere Duitse (grens)gemeenten voortvloeien. Verder zijn er verschillende projecten waarin Bellingwedde participeert, waaronder de ecologische passage Brualer Schloot, de grensoverschrijdende ambities van de Agenda voor de Veenkoloniën en de Gebiedscommissie Westerwolde en het internationale Cittaslow-netwerk. Oudeschans krijgt als vesting af en toe internationale aandacht met daaruit voortvloeiende contacten.

6. Het kader voor internationale contacten gemeente Westerwolde

Onderstaand worden het kader en de doelen toegelicht voor de mogelijke internationale contacten voor de gemeente Westerwolde. Voor alle doelen geldt dat er een (expliciete of impliciete) verbinding ligt met het gedachtengoed van Cittaslow of bij uitwerking daarmee een verbinding gelegd dient te worden.

6.1 Bijdragen aan gemeentelijke doelstellingen en beleid

Het als gemeente onderhouden van internationale contacten en het bewegen in netwerken die gericht zijn op internationale oriëntatie en samenwerking zijn geen doel op zich. De onderhouden relaties en uitvoerende activiteiten moeten ondersteuning bieden aan het bewerkstelligen van gemeentelijke doelen en ten dienste staan van het gemeentelijk beleid. Ook staan de inwoners centraal. Voor onze gemeente betreft dat met name doelstellingen en beleid gericht op een leefbare omgeving (de transitie van het platteland en het opvangen van krimp), regionale economische en toeristisch-recreatieve ontwikkeling, het stimuleren van werkgelegenheid en het bevorderen van 'arbeidsmarkt-fitheid', de ontwikkeling van jongeren en het bieden van kansen in een zich verder internationaliserende samenleving, versterking van de infrastructuur en versterking van de kwaliteiten van natuur en landschap.

Dit alles vanuit en in relatie met de filosofie van Cittaslow. Daarbij gaat het niet alleen om het behalen van meetbare (financiële) voordelen, maar ook om afgeleide effecten en het investeren in relaties en kennis die direct of indirect van betekenis (kunnen) zijn voor het gemeentelijk beleid en het belang van de lokale gemeenschap. Van toenemend belang is ook de lokale vertaling en inbedding in gemeentelijk beleid van internationale doelstellingen. Om mondiale vraagstukken te kunnen oplossen (denk aan de klimaatverandering) dienen gemeenten medeverantwoordelijkheid te nemen door op lokaal niveau maatregelen door te voeren of inwoners en bedrijven daartoe te stimuleren. Het leren van anderen, en daarmee ook internationale oriëntatie, is daarbij een belangrijk hulpmiddel en omgekeerd kunnen ook anderen leren van ons.

Onze internationale oriëntatie en daarmee het (structureel en ad-hoc) leggen en onderhouden van contacten met buitenlandse partners is gericht op de hieronder vermelde vijf doelen, namelijk:

6.2 Grensoverschrijdende samenwerking op basis van een 'grensagenda'

Op meerdere gebieden raken de belangen en het beleid van gemeenten aan weerszijden van de Nederlands-Duitse grens elkaar. Daarbij gaat het om directe gezamenlijke belangen die afstemming, gezamenlijk optrekken of gezamenlijk beleid wenselijk maken. Dat betreft met name beleidsterreinen als ruimtelijke ordening, infrastructuur, natuur en landschap, recreatie en toerisme, economische ontwikkeling en de arbeidsmarkt. Maar ook betreft het meer indirecte belangen vanuit de wederzijdse economische en posities. Alle relevante vraagstukken en aandachtsgebieden vormen samen een 'grensagenda', die vanuit Westerwolde samen met de gemeente Oldambt en haar buurgemeenten is opgesteld. Aan de hand van een 'Grensagenda' worden ontwikkelingen op beleidsthema's gevolgd, gezamenlijke belangen bespro-

ken en projecten geïnitieerd en tot uitvoering gebracht. Verder kijken wij ook naar buurgemeente Emmen en haar gemeentelijke partners aan de Duitse zijde van de grens voor zover gezamenlijke aandacht voor beleidsthema's en wederzijdse contacten elkaar kunnen versterken.

Europese programma's bieden mogelijkheden voor financiële ondersteuning bij samenwerking over de landsgrenzen, wanneer daarmee een bijdrage wordt geleverd aan Europese doelstellingen. Van deze mogelijkheden willen we als gemeente optimaal gebruikmaken. Daarbij is de Eems-Dollard Regio (EDR), als overkoepelende organisatie voor grensoverschrijdende samenwerking in onze regio, een belangrijke partner. De EDR biedt kennis en ondersteuning en is daarnaast ook een platform voor informatie-uitwisseling en inspiratie. Het biedt samen met de provincie Groningen ook de verbinding naar de Kreis Emsland en de staat Niedersachsen.

Naast de 'beleid-georiënteerde agenda' vormt ook het bevorderen van contacten tussen inwoners, organisaties en bedrijven aan beide zijden van de grens een belangrijk onderdeel van de grensoverschrijdende agenda. Dergelijke contacten verrijken het blikveld van mensen en zorgen voor meer sociaal-maatschappelijke samenhang bij een vervagende grens. Ook daarmee wordt een bijdrage geleverd aan Europese doelstellingen.

De officiële jumelage-band met Haren/Ems (Vlagtwedde) en Rhede (Bellingwedde) zijn belangrijke steunpilaren voor de grensoverschrijdende agenda. Zowel (onderdelen van) het beleid op verschillende thema's als ook de doelstelling om mensen aan weerszijden van de grens bij elkaar te brengen worden gediend. Daarmee krijgt de jumelage-verbondenheid met Haren/Ems en Rhede/Ems zowel bestuurlijk als voor onze inwoners invulling. Verwacht mag worden dat de gemeenteraad van Westerwolde deze jumelages na de herindeling bevestigt en voortzet. De invulling hiervan zal tegen het licht moeten worden gehouden. Daarnaast worden in het kader van de 'grensagenda' ook contacten onderhouden met de gemeenten Lathen, Dörpen, Bunde en Papenburg.

6.3 Uitdragen van eigenheid en kwaliteiten

Als Westerwolde beschikken we over een aantal unieke elementen en bijzondere kwaliteiten: we beschikken over een rijke cultuur-historische geschiedenis (met Bourtange en Oudeschans als internationaal in het oog springende vestingen), landschap en natuur zijn van bijzonder kaliber, het Cittaslow-keurmerk geeft ons een 'eigen profiel', Ter Apel is de 'asielhoofdstad van Nederland', met de toeristisch-recreatieve kwaliteiten verrassen we vele buitenstaanders en enkele in de gemeente gevestigde bedrijven produceren unieke producten voor de internationale markt.

Al deze kwaliteiten en de 'eigenheid' van Westerwolde verdienen het (meer) te worden uitgedragen, zowel in binnen- als buitenland. We doen dat niet intensief en structureel of 'in het wilde weg', maar gedoseerd en gericht. En niet altijd rechtstreeks met een gemeentelijke boodschap, soms ook binnen een ruimer regionaal verband of met of door andere partners. Dat blijft, maar we gaan het leggen en onderhouden van nuttige contacten structureren en waar wenselijk intensiveren. Dat doen we in Nederland, maar zeker ook buiten de landsgrenzen. Bestaande netwerken blijven we benutten en worden wanneer nuttig uitgebreid, nieuwe netwerken aangeboord wanneer deze het gemeentelijk beleid ondersteunen. Dit in

samenwerking met maatschappelijke partners (en/of andere overheden) en in samenhang met hun inspanningen. De activiteiten staan bovenal ten dienste van de unieke kwaliteiten en elementen die we binnen onze grenzen hebben, maar ook van de lokale economie en publieke belangen.

Door het opereren in netwerken ontstaan soms kansen en mogelijkheden die niet op voorhand te voorzien waren. Informatie op het juiste moment, creativiteit en bekendheid zijn vaak ingrediënten die tot mooie en nuttige initiatieven kunnen leiden in combinatie met aanwezige potenties. Eigenheid en unieke kwaliteiten leggen vaak de bodem voor speciale projecten, al dan niet met (kans op) Europese financiële ondersteuning. Met name het Cittaslow-verband biedt mogelijkheden om externe fondsen te verwerven of anderszins projectmatig ondersteuning te verkrijgen.

6.4 Leren van anderen en kennis overdragen

Bij het ontwikkelen van beleid, de vertaling daarvan in concrete activiteiten of handelingen en het zoeken naar oplossingen van problemen zorgen voorbeelden ('good practices') van elders vaak voor inspiratie en nieuwe toepasbare ideeën. Contacten in internationaal perspectief doen vaak de ogen openen. Voor bestuurders, raadsleden, managers en medewerkers is het verfrissend om eens elders je licht op te steken. Ook al levert het niet direct toepasbare informatie op, je leert er altijd van. Hoe hebben ze het georganiseerd in een ander land? Waarom doen ze het daar zo? Kunnen wij daar iets van leren? Mensen kunnen hun werk nog beter doen wanneer zij ook in aanraking zijn gekomen met situaties elders. Al was het alleen maar om te ervaren dat het bij ons zo slecht nog niet is geregeld.

Jumelage-contacten geven inzicht in wat onze jumelage-partners bezighoudt en hoe zaken daar geregeld zijn. Bij de contacten met onze Franse en Poolse partners ervaren we dat de profielen van de gemeenten en de informatiebehoefte niet altijd even goed op elkaar aansluiten. In algemene zin geven de contacten inzicht in het lokale bestuur aldaar, maar het lerend effect voor de eigen situatie en voor wat betreft beleidsmatige inhoud is beperkt.

Veel meer te leren valt van op onze belangrijke beleidsthema's gerichte situaties elders (inclusief Haren/Ems en Rhede, maar ook de overige Duitse gemeenten aan de andere zijde van de grens), zoals: demografische ontwikkelingen, de krimpaanpak, de transformatie in het sociaal domein, opvang en integratie van vluchtelingen, burgerparticipatie, de toeristisch-recreatieve ontwikkeling, grensoverschrijdende samenwerking, versterking van bestuurskracht, etc. En zeker ook in relatie tot het Cittaslow-keurmerk. Maar ook de bijdrage die de gemeente zal moeten leveren aan de oplossing van mondiale vraagstukken kan aanleiding zijn om het licht op te steken in het buitenland. Hoe doen ze het daar? Wat kunnen wij daar op onze eigen manier van overnemen? Wat van wat anderen doen geeft ons inspiratie? Daarvoor zijn de jumelage-partners wel weer in beeld.

We willen bestaande contacten waarvan en netwerken waarbinnen we kunnen leren van ervaringen elders blijven onderhouden en verder uitbouwen. Waar nuttig samen met andere gemeenten en maatschappelijke partners (gerelateerd aan de thema's) en vooral vanuit de status als Cittaslow-gemeente. Waar mogelijk betrekken wij daar gericht inwoners bij. Gedoseerd en gericht willen we, aanvullend op de contacten in eigen land, ons ook buiten de landsgrenzen (maar doorgaans wel binnen Europa) oriënteren

op voor de gemeenschap en het gemeentelijk beleid relevante informatie en leerzame situaties, bijvoorbeeld door deelname aan studiereizen of uitwisselingsprogramma's. Maar we zijn wel kritisch: niet elke zich voordoende mogelijkheid grijpen wij aan, het nut moet telkenmale duidelijk zijn.

Net zo goed dat wij kunnen leren van anderen en elders inspiratie kunnen opdoen geldt dat anderen ook van ons kunnen leren. Wanneer wij daar als gemeente of persoonlijk als bestuurder voor worden benaderd staan wij open voor het delen van ervaringen en kennis. Waar nodig zullen wij anderen stimuleren daar medewerking aan te verlenen.

Dergelijke verzoeken kunnen variëren van het ontvangen van belangstellende bestuurders of managers (al dan niet gebaseerd op het Cittaslow-predikaat) tot het door een ministerie, de VNG, een collega-gemeente(bestuurder) of een andere organisatie betrokken worden bij informatie-overdracht aan buitenlandse delegaties of bij een ondersteuningsproject in het buitenland. Wanneer dergelijke contacten worden gelegd ligt daar veelal één (of een combinatie) van de specifieke kwaliteiten of bijzondere elementen die de gemeente bezit aan ten grondslag. Uitgangspunt is dat wanneer er een beroep op ons gedaan wordt er geen kosten voor rekening van de gemeente komen.

6.5 Stimuleren en kansen bieden

Als gemeente stimuleren en ondersteunen we initiatieven van groepen inwoners en organisaties die zich in het verlengde van gemeentelijke beleidsdoelen contacten leggen en onderhouden met groeperingen of organisaties in de Duitse buurgemeenten, met name in jumelage-partner Haren/Ems. In samenspraak bezien we in hoeverre de activiteiten een nieuwe impuls kunnen krijgen en waar mogelijk kunnen worden verbreed. Ook stimuleren we andere initiatieven die bijdragen aan gemeentelijke beleidsdoelen en voortvloeien uit de internationaliserings-tendens. Ondersteuning die we daaraan bieden is veelal moreel en met raad en daad, niet met financiële middelen.

Ook het Cittaslow-keurmerk brengt met zich mee dat we als gemeente lokale initiatieven om te leren van ervaringen elders of over de grens bekendheid te geven aan onze eigen kwaliteiten stimuleren en binnen onze mogelijkheden willen ondersteunen.

Bijzondere aandacht verdient het belang en de invloed van internationalisering en internationale contacten voor de nieuwe generatie. Wij willen de bewustwording hieromtrent en ook het besef van het belang van Europese subsidies (co-financiering) voor de lokale samenleving onder jongeren stimuleren en de beeldvorming in positieve zin beïnvloeden. Via scholen, maar ook via de jongeren-ambassadeurs, verenigingen en jongerenorganisaties, nemen we initiatieven om scholieren en jongvolwassenen in aanraking te laten komen met de internationale aspecten van onze samenleving.

Met name mbo-leerlingen verdienen bijzondere aandacht. De meeste jongeren die eerst een vwo- of een havo-opleiding voltooien en vervolgens een universitaire of hogeschool-opleiding volgen komen afdoende in aanraking met 'het buitenland'. Zij hebben voldoende kansen op een internationale oriëntatie tijdens school en studie. Dat uit zich in buitenlandse excursies, een stage in het buitenland, een scriptieonderwerp waarvoor buitenlandse contacten moeten worden gelegd of een semester studeren (dan wel het volgen van een masteropleiding) aan een buitenlandse universiteit of hogeschool. Deze internationale contacten dragen sterk bij aan de maatschappelijke vorming van deze jongeren. De internationalisering van het onderwijs verbreed zich thans (nog langzaam) naar het mbo-onderwijs. Ook voor jongeren

die deze onderwijsrichting volgen, en die dat over het algemeen doen terwijl zij (veelal in tegenstelling tot universitaire en hogeschool-studenten) nog bij hun ouders thuis in de eigen gemeente wonen, heeft de internationalisering een grote invloed op de arbeidsmarkt. Een deel van de mbo-leerlingen is afkomstig uit een minder kansrijk milieu, waar de internationale oriëntatie minder ontwikkeld is en buitenlandse reizen niet gewoon zijn. Jongeren uit deze doelgroep met minder (vanzelfsprekende) kansen in de steeds internationaler wordende wereld willen een kans op 'extra bagage' bieden. Waar mogelijk willen wij dat doen door het benutten van onze jumelages en andere relaties om in samenwerking een (buitenschools) 'educatief buitenland-programma' aan te bieden. Een dergelijk programma zal bijdragen aan de maatschappelijke ontwikkeling van deelnemende jongeren en versterkt hun uitgangspositie voor de arbeidsmarkt en 'de samenleving van morgen'. Hiervoor willen wij middelen beschikbaar stellen. Denkbaar is het samenstellen van een programma in en rond jumelage-partner Andrésy met een accent op de Franse en Europese historie, Nederlands-Franse banden, Parijs als economisch hart en de in de omgeving aanwezige economische activiteiten. En eveneens denkbaar is een programma met de Poolse jumelage-partner Międzyrzecz gericht op WO II, de naoorlogse Europese geschiedenis (koude oorlog en IJzeren Gordijn) en de omwenteling in Oost-Europa. Om deze gedachte uit te werken zal zowel overlegd moeten worden met onze jumelage-partners als met de relevante mbo-instellingen. Ook zal bepaald moeten worden op grond van welke criteria mbo-leerlingen in aanmerking komen voor het programma. Bij de jumelage-partners is deze nieuwe dimensie van de relatie gesondeerd en gebleken is dat deze nieuwe weg positief wordt ontvangen en aansluit bij hun gedachten over de toekomst van de jumelage.

7. Financieel en organisatorisch kader

7.1 Financiën

Uitgangspunt is dat de door de raden van Vlagtwedde en Bellingwedde jaarlijks begrote middelen voor de jumelages en de daaraan verbonden activiteiten in de begroting van Westerwolde worden gecontinueerd.

Wanneer de voorgestelde nieuwe invulling van de jumelages met een programma voor mbo-leerlingen uit de gemeente wordt overgenomen zal daarvoor een startsubsidie moeten worden verstrekt. Bij bewezen draagvlak en succes zal dit programma met een jaarlijkse bijdrage worden ondersteund.

Voorts zal de raad van Westerwolde aan de hand van een jaarprogramma voor de internationale contacten (zie paragraaf 7.2) en de verantwoording over de uitvoering van het voorgaande programma jaarlijks middelen beschikbaar stellen ter uitvoering van dat programma. De hoogte van het bedrag kan jaarlijks fluctueren afhankelijk van de inhoud van het betreffende programma.

7.2 Organisatie en betrokkenheid raad

De gemeentelijke coördinatie en de niet-vakmatige werkzaamheden in het kader van de internationale oriëntatie van de gemeente Westerwolde worden uitgevoerd door een daartoe aangewezen beleidsmedewerker, die voor nader te bepalen deel van de werktijd daarmee belast dient te zijn. Dit kan een intensivering betekenen ten opzichte van de oude situatie en vraagt eventueel intern om verschuiving van werkzaamheden, hetgeen kan worden opgevangen bij de herverdeling van taken ten gevolge van de herindeling. Ook andere medewerkers zullen voldoende aandacht en tijd moeten kunnen besteden aan de uit het geformuleerde beleid voortvloeiende contacten en werkzaamheden.

Het internationaal beleid dient geborgd te zijn op raadsniveau, bestuurlijk niveau (college) en in de ambtelijke organisatie. Tussen de gemeente Westerwolde en de Duitse partners Haren (Ems) en Rhede (Ems) wordt een raadscommissie grensoverschrijdende contacten ingesteld dat twee keer per jaar bijeenkomt om informatie uit te wisselen over zaken die aan weerszijden van de grens in de desbetreffende gemeenten speelt. Ook kan deze commissie voorstellen aan de raad doen tot samenwerking op o.a. toeristisch-economisch gebied. In deze raadscommissie heeft iedere partij in de raad één vertegenwoordiger (raadslid) zitting. Indien een zitting in Westerwolde wordt belegd, treedt de portefeuillehouder internationale contacten uit het college op als voorzitter van de commissie. De commissie wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris. Op bestuurlijk niveau overlegt het college regelmatig met het dagelijks bestuur van de twee Duitse partnergemeenten.

Gestreefd wordt naar een jaarlijkse ontmoeting van de gemeenteraad met de raden van de Duitse partnergemeenten Haren (Ems), Rhede (Ems), eventueel aangevuld met de overige Duitse grensgemeenten. Daarbij wordt onder andere aandacht besteed aan actueel inhoudelijke thema's. Ook kunnen gezamenlijke excursies en uitjes worden georganiseerd.

Het op te richten Partnerschapscomité Westerwolde 'nieuwe stijl' krijgt als opdracht inwoners en organisaties te stimuleren om grensoverschrijdende contacten met partners in de Duitse buurgemeenten te

onderhouden en gezamenlijke activiteiten te ontplooiën. Bij het thema betrokken inwoners van de gemeente nemen zitting in deze commissie. Dit comité krijgt een bredere taakstelling op het gebied van internationaal beleid dan voorheen het Partnerschapscomité Vlagtwedde.

Het Internationaal beleid dient financieel geborgd te worden in de begroting. Er wordt jaarlijks een uitvoeringsprogramma en een verantwoordingsrapportage aan de raad ter beschikking gesteld

Geraadpleegde documenten

- Begrotingen en jaarverslagen gemeenten Bellingwedde en Vlagtwedde
- Beleidsnota internationaal beleid, gemeente Coevorden, november 2012
- Notitie internationale samenwerking, gemeente Coevorden, 2005
- “Partnerschap, daar draait het om”, aspecten van gemeentelijk internationaal beleid, brochure VNG, 2014
- Nieuw elan in gemeentelijke internationale samenwerking, brochure VNG, 2015
- Factsheet gemeentelijk internationaal beleid, VNG 2014
- Kamerbrief minister Economische Zaken over grensoverschrijdende samenwerking op gebied van economie en arbeid, 17 juli 2015
- Ambitiepaper internationaal beleid 2015 – 2020, gemeente Deventer
- Sheet best-practice grensoverschrijdende samenwerking Dinxperlo-Sudwick, website VNG
- Sheet best-practice grensoverschrijdende samenwerking: Lerende Euregio, website VNG
- De regio als ‘living-lab’ voor internationale opgaven, speech (Engels) CvdK M. van den Berg (2015), website provincie Groningen
- Diverse artikelen website Eems Dollard Regio
- Diverse artikelen website Euregio